

Výzva ministromi zahraničných vecí SR ohľadom kandidatúry Bieloruska na členstvo v Rade OSN pre ľudské práva a vyjadrenie solidarity zástupcov slovenských mimovládnych organizácií s bieloruskými organizáciami ochraňujúcimi ľudské práva

V Bratislave, 3.mája 2007

Vážený pán minister,

Obraciam sa na Vás s výzvou, aby Slovenská republika hlasovala vo Valnom zhromaždení (VZ) OSN 17.mája 2007 proti zvoleniu Bieloruska za člena Rady Organizácie spojených národov pre ľudské práva, a aby na podobný krok vyzvala i ďalšie krajiny. Vedú nás k tomu nasledovné dôvody:

Zlyhanie pri spolupráci s Radou OSN pre ľudské práva

V nadväznosti na rezolúciu č.60/251, Valné zhromaždenie OSN vydalo v decembri 2006 rezolúciu č. 61/175, ktorou požadovalo, aby bieloruská vláda začala neodkladne spolupracovať „v rámci všetkých mechanizmov Rady pre ľudské práva, najmä so Špeciálnym spravodajcom“. Tento upozornil na „úplne odmietnutie spolupráce zo strany bieloruskej vlády“, vrátane zamietnutia všetkých požadovaných návštev, všetkých snáh o konštruktívny dialóg a akýchkoľvek reakcií na hodnotenia a odporúčania. Bielorusko taktiež neumožnilo bývalému špeciálnemu predstaviteľovi EÚ pre ľudské práva Michaelovi Matthiessenovi navštíviť krajinu.

Nezachovávanie najvyšších noriem v oblasti ľudských práv

Rezolúcia č. 61/175 VZ rovnako konštatuje, že namiesto toho, aby Bielorusko „zachovávalo najvyššie normy v oblasti ľudských práv“, situácia v tejto oblasti je veľmi zlá.

Bieloruské úrady tvrdo prenasledovali opozičné strany a ich lídrov pred aj počas konania prezidentských volieb, ktoré sa konali 19.marca 2006. V nich bolo viac ako 80% hlasov po tretíkrát do funkcie zvolený prezident Alexander Lukašenko. Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) skonštatovala, že voľby nespĺnili štandardy OBSE pre to, aby mohli byť považované za demokratické. Medzi mnohými inými nedostatkami Organizácia uviedla zastrašovanie opozičných kandidátov a ich spolupracovníkov, výrazne neobjektívne mediálne spravodajstvo a netransparentné sčítavanie hlasov.

Kriminalizáciou nepriaznivého mediálneho spravodajstva, vypovedaním vydavateľských a distribučných zmlúv a odmietaním začať vyšetrovanie alebo stíhanie tých, ktorí sú zodpovední za vraždy novinárov, bieloruské úrady zabránili médiám šíreniu objektívnych informácií, ktoré je ich hlavným poslaním. Prijatím nových ustanovení trestného zákona, násilným rozohnaním, uväznením a pokutovaním pokojne protestujúcich ako aj odsúdením lídrov politických strán na väzenie za účasť na týchto procesoch, úrady porušili právo na pokojné zhromažďovanie. Vláda takisto výrazne obmedzuje aktivity ľudskoprávných združení, pričom sa v poslednom čase zamerala najmä na Bieloruský helsinský výbor, ktorý je v súčasnosti poslednou zaregistrovanou ľudskoprávnou organizáciou v krajine. Tento momentálne čelí politicky motivovaným obvineniam z vyhýbania sa daňovej povinnosti v prípade grantov poskytnutých z prostriedkov Európskej únie, na ktoré sa vzťahuje výnimka z dane.

Rozsiahle a systematické porušovanie ľudských práv v Bielorusku bolo opakovane odsúdené v troch výročných správach špeciálneho spravodajcu OSN pre ľudské práva v Bielorusku. Najmenej šesť zo splnomocnencov pre tematické špeciálne procedúry – vrátane tých, ktoré sa týkajú práva na slobodu slova

a prejavu, mučenia, ľudskoprávných aktivistov, vynútených alebo nedobrovoľných zmiznutí, nezávislosti sudcov a právnikov a svojvoľného zatýkania- vyjadrili rovnaké hlboké znepokojenie nad stavom dodržiavania ľudských práv v Bielorusku.

- 2 -

Vo februári 2004 obvinilo Parlamentné zhromaždenie Rady Európy vysokopostavených bieloruských predstaviteľov v súvislosti so zmiznutím bývalého ministra vnútra, premiéra, predsedu volebnej komisie a nezávislého novinára. Zároveň kritizovalo zadržanie dvoch ľudskoprávných aktivistov, ktorí správu Parlamentného zhromaždenia Rady Európy týkajúcu sa zmiznutí distribuovali. Rada Európy kvôli represívnej politike bieloruskej vlády zamietla členstvo Bieloruska v svojich štruktúrach.

V novembri 2006 prijal Tretí výbor OSN rezolúciu, v ktorej vyjadril hlboké znepokojenie v súvislosti so zlyhaním Bieloruska usporiadať slobodné a spravodlivé voľby, svojvoľným zneužívaním štátnej moci voči opozičným kandidátom, každodenným zastrášaním a väznením politických aktivistov a aktivistov občianskej spoločnosti, zastrášaním novinárov, zapojením štátnych predstaviteľov do vynútených zmiznutí alebo popráv opozičných politikov a novinárov vykonaných bez právoplatného rozsudku, nanúteným zatvorením Bieloruskej univerzity a zastrášaním a zatváraním organizácií občianskej spoločnosti, ako aj zastrášaním a prenasledovaním obrancov ľudských práv. Túto rezolúciu 19.decembra 2006 potvrdilo a prijalo Valné zhromaždenie OSN v pomere hlasov 72:32, pričom 62 krajín sa hlasovania zdržalo.

Vopred Vám ďakujeme za pozornosť, ktorú budete venovať tejto zásadnej otázke pre činnosť Rady OSN v oblasti ľudských práv. Zvolenie Bieloruska by vyslalo veľmi znepokojujúci signál o záväzku Valného zhromaždenia dodržiavať ustanovenia rezolúcie č.60/251 a naštrbilo by hodnovernosť nielen Rady pre ľudské práva, ale aj samotného Valného zhromaždenia. Preto vyjadrujeme solidaritu s bieloruskými ľudskoprávnymi organizáciami v Bielorusku a vyzývame Slovenskú republiku, aby nepodporila kandidatúru Bieloruska na členstvo v Rade OSN pre ľudské práva a nenapísala meno tejto krajiny na hlasovací lístok počas tajného hlasovania, ktoré sa uskutoční 17.mája 2007.

S úctou,

Nora Beňáková, Človek v ohrození

Martin Bútora, Inštitút pre verejné otázky

Alexander Duleba, Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku

Peter Hunčík, Fórum Inštitút

Rastislav Kužel, Memo 98

Karolína Miková, Partners for Democratic Change

Lucia Najšlová, Zahraničná politika (Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku)

Peter Novotný, Občianske oko

Dušan Ondrušek, Partners for Democratic Change

Lenka Surotchak, Nadácia Pontis